

Postgången till Senneby

Sammanställt av Thure Herbertsson september 2012

För äldre tiders postförsändelser anlätades kurirer som befordrade post från en ort till annan. Genom kunglig förordning år 1636, fastställdes att postgång skulle utövas en gång i veckan mellan städer andra betydande orter och uti landet betydande orter. Denna förordning utgör tillkomsten av kungliga postverket och bildade början av det moderna postväsendet. Ansvaret för postgången ålades bönderna. Det fastställdes att lämpliga s.k. posthemman skulle åta sig ansvar för transport, förvaring och fördelning av post från posthemman till posthemman. Även en viss personbefordran förekom.

Genom de regelbundna turerna från Stockholm till Gamla Grisslehamn, för vidare befordran till Finland via Åland- Finland tillhörde ju Sverige- gynnades även Väddö av den fastställda förordningen. Väddö poststation låg från början av 1600-talet i Ortalabruk. Efter gammalt hade varje by sin egen postgångsordning, troligen bestämdes på bystämma vem som skulle ha ansvaret som postombud. Senneby postombud fick då en gång i veckan tas sig till Ortalabruk för att hämta post. Säkert fanns nog möjligheten att anlita en kurir som ersättare.

Efter det att bilismen i början av 1920-talet övertog transportansvaret för postgången kom postförsändningen på ett väsentligt sätt att förbättrats och utökas. Här lades grunden för den moderna postgången.

Efter det att poststationen blev flyttad till Elmsta, någon gång i början på 1920-talet, och mejeriet hade tillkommit i Elmsta samt postbil utgick från Björkö till Elmsta; blev postgången ut till byarna så mycket enklare och post erhöles sex dagar i veckan.

Varje by hade sin egen postväska som på olika sätt blev fraktad till och från poststationen i Elmsta. Från Senneby var det så ordnat; att den av bönderna som varje morgon körde mjölken till mejeriet i Elmsta ansvarade för att postväskan - som hade hämtats från den gård som var ansvarigt postombud - blev upphängd på anslagstavlan vid Södersund på där avsedd krok. Postbilen från Björkö avhämtade sedan under tidig förmiddag postväskan för vidare transport till Elmsta poststation.

På poststationen blev väskans innehåll av försändelser från Senneby utbytt med försändelser till Senneby. När så postbilens alla byväskor var fyllda med för varje by tillhörande post återvände den till Björkö. Vid Södersunds anslagstavla återhängdes Sennebys postväska på den avsedda kroken. Postväskan avhämtades sedan från Södersund av någon i byn boende ej från någon bondgård, de hade ju ansvaret till Södersund - att föras till postombudets gård, där sedan försändelserna fördelades på respektive hushåll. Till den gården fick sedan var och komma och hämta sin post. Själv har jag minne av att posten hämtades i Viktor Jans och Gustaf Vesterbergs gårdar. På ett bord i farstun låg posten upplagd till byns olika hushåll.

Den gamla postväskan, av kraftigt läder och försedd med hänglås, tjänstgör idag som åldermansväska innehållande byalagets handlingar.

Denna postgångsordning dröjde sig kvar till slutet av 1930-talet då den ersattes av separata postlådor. Den nya postgången, med för varje hushåll egen postlåda, sträckte sig fram till

vägskälet mitt i byn, här hade även de boende bortom byn sina postlådor. Den nya postgångens utövare hade yrkesbenämningen; "lantbrevbärare".

Vår första lantbrevbärare var cykelburen och boende i Ortala. Vi kallade honom för Post-Eriksson. Han framförde posten i ur och skur till allas belåtenhet. Värdeförsändelser lämnades personligen och som tack bjöds det på kaffe.

Från mitten av fyrtioalet blev lantbrevbäraren bilburen och postgången blev därmed utsträckt till Linds Kroken i Senneby-Nor. Gårdarna bortom byn fick därmed sina postlådor närmare sitt boende.

När vägarna i Senneby och Östernäs, blev hopbyggda fick postgången en naturlig körslina genom byarna vilket också blev en mycket uppskattad genomfart.

Sedan ett antal år tillbaks har vi likvärdig postgång med städer och tätorter då vi erhåller morgontidningarna senast klockan halv sex varje morgon och övriga postförsändelser på förmiddagen fem dagar i veckan.

Gamla postväskan, används idag för byalagets handlingar.

